

leerlingen van de school (hun familieleden, hun buren, etc.) over mensen die ‘anders’ zijn beïnvloeden en de verkokering van ons onderwijssysteem minder vanzelfsprekend maken. Het slagen van inclusief onderwijs vraagt van alle betrokkenen dat zij niet alleen bereid zijn, maar zich ook daadwerkelijk inzetten om een inclusief klimaat te bewerkstelligen. Want ondanks het feit dat participatie het streefdoel van inclusief onderwijs is, is de inclusieve werkelijkheid nog steeds ver weg: kinderen met een LVB hebben minder vrienden, minder sociale interactie en zijn vaker eenzaam.

In zowel Vlaanderen als Nederland ontbreekt nog een duidelijke visie op hoe integratie in de klas en daarbuiten bevorderd kan worden. Het blijven zoeken naar balans tussen het aan de ene kant werken met individuele leerdoelen, terwijl aan de andere kant de sociale integratie van het kind in de klas gewaarborgd blijkt is niet eenvoudig. Daarnaast is een positieve attitude van de leerkracht op het inclusief onderwijs hierin essentieel. Voorwaarde daarvoor is de bereidheid van de school om zich voor inclusief onderwijs in te zetten met leiderschap en visie. Inclusief onderwijs vraagt vanzelfsprekend aanpassingen in de schoolstructuur (bijvoorbeeld het lesprogramma, de omvang van de klas en het klassenklimaat). Van groot belang is de samenwerking tussen betrokkenen: leerkrachten, ouders (niet alleen de ouders van de leerling met een beperking), de leerlingen, de buurt, andere hulpverleners. Het vraagt doorzettingsvermogen als er problemen ontstaan die afstemming en oplossingen vragen. Als dit echter lukt, dan is er enorme winst behaald. Natuurlijk zullen er leerlingen met een LVB zijn voor wie een dergelijke omgeving niet de meest gewenste is. Voor die kinderen kan naar alternatieven gezocht worden.

Conclusie

Het Vlaamse M-decreet en de Nederlandse Wet Passend Onderwijs kennen veel overeenkomsten, maar ook verschillen. De rol van ouders staat bijvoorbeeld veel explicieter beschreven in het M-decreet, en het zorgcontinuüm biedt meer kansen voor onderwijs op maat voor kinderen met een LVB dan de manier waarop de huidige samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs in Nederland is geregeld. De centrale rol van

de gemeenten en de samenwerking van onderwijs met andere sectoren zoals jeugdhulp is dan weer een sterkte van het Nederlands systeem. Ondanks deze stappen in de richting van meer inclusie voor leerlingen met een LVB, zijn er in beide landen nog uitdagingen die opgelost moeten worden om het inclusief of passend onderwijs aan kinderen met LVB een succes te maken. De hier gepresenteerde visie biedt duidelijke handvatten voor een zo goed mogelijke ondersteuning van kinderen met een LVB in de klas.

Bronnen

- Dekker, M., & Koot, H.M. (2003). DSM-IV Disorders in Children With Borderline to Moderate Intellectual Disability. I: Prevalence and Impact. *Journal of the American Academy of Child, 42*, 915- 922.
- Hoekman, J. (2015). *Handreiking vroegsignalering van een LVB*. Utrecht: Landelijk Kenniscentrum LVB.
- Huizinga, M., Graas, D., & Bexkens, A. (Red.) (2017). *Kinderen met een licht verstandelijke beperking in het passend onderwijs: visie op ondersteuning in de klas*. Antwerpen-Apeldoorn: Garant.
- Schalock, R.L., Borthwick-Duffy, S.A., Bradley, V.J., Buntinx, W.H.E., Coulter, D.L., Craig, E.M., Yeager, M.H. (2010). *Intellectual disability: Definition, classification, and systems of supports*. Washington: American Association on Intellectual and Developmental Disabilities.
- Stoll, J., Bruinsma, W., & Konijn, C.T.M. (2004). *Nieuwe cliënten voor bureau jeugdzorg?: jeugdigen met meervoudige problemen waaronder een lichte verstandelijke beperking en instrumenten voor herkenning en signalering*. Utrecht: Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn, zie ook Dossier Licht Verstandelijk Beperkte Jeugd NJI (z.d.). Opgehaald op 1 december 2015 van <http://nji.nl/Licht-verstandelijk-beperkte-jeugd-Probleemschets-Cijfers>
- Passend Onderwijs in het kort (z.d.). Opgehaald op 18 mei 2015 van www.passendonderwijs.nl/over-passend-onderwijs/in-het-kort/
- PO-Raad (2013). *Ontwikkelingsperspectief in het basisonderwijs*. Opgehaald op 5 januari 2016 van <https://www.passendonderwijs.nl/wp-content/uploads/2014/04/Ontwikkelingsperspectief-in-het-basisonderwijs.pdf>
- Prodia (z.d.) Opgehaald op 18 januari 2017 van <http://www.prodiagnostiek.be/sites/default/files/Protocol%20zwakbegaafdheid%20en%20verstandelij->